

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.д-р Лучия Малинова Ангелова, СУ”Св.Кл.Охридски”, ФНПП

за дисертационен труд на тема:

МУЗИКАЛНО ИНТЕГРАТИВНИ ФУНКЦИИ НА СИСТЕМАТА НА МЕТОДИТЕ НА ОБУЧЕНИЕ

разработен от Ралица Емилова Димитрова

за присъждане на образователната и научна степен “доктор”

Област на висше образование:

**1. Педагогически науки. Професионално направление: 1.3. ПЕДАГОГИКА
НА ОБУЧЕНИЕТО (МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА)**

Ралица Емилова Димитрова е родена в гр. Свищов, обл. Велико Търново. Завършила е НУИ „Панайот Пипков“ гр. Плевен, през 2007г. През 2012 година придобива степен „магистър „ в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ гр. София и ниво на професионална квалификация „инструменталист- пианист“. През 2013г. Ралица Димитрова получава магистърска степен - Педагогика на обучението по музика от НМА „Проф. Панчо Владигеров“ . Ралица Димитрова работи от 2013 година като учител по музика в НГПИ „Св. Лука“, гр. София. Упражнява преподавателска дейност по пиано от 2012 година в читалище Възраждане-1935г. От 2017г. работи като редактор по музика в издателска къща Анобис, гр. София.

„Музикално интегративни функции на системата на методите на обучение“ е дисертационна разработка, обсъдена и насочена за публична защита от катедра „Музика“ при Факултета по начална и предучилищна педагогика на Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд се състои от увод, четири глави, изводи и препоръки, заключение, библиография и приложения.

В увода е мотивиран изборът на темата, определени са целта и предметът на изследването. Формулирани са основните понятия, както и методите за изследване на неговия обхват.

Глава I **“Теоретична постановка на проблема“** обхваща теоретично проучване на проблема.

Глава II **“Психологически аспекти на интегративните функции в изкуствата: музика – приложни изкуства“** изследва междупредметните връзки и функционалните взаимовръзки между отделните изкуства.

Глава III **“Методически модел“** представя разработен модел на работа, създаден за нуждите на педагогическата практика.

Глава IV **“Параметри на изследването и анализ на резултатите“** представя характеристика на изследването и анализ на резултатите от него.

В **заклучението** са изложени изводите от проведеното изследване и препоръки за целите на педагогическата практика .

Дисертационният труд е разработен в обем от 197 страници и е структуриран от 151 страници текстово изложение по поставения проблем, 3 страници библиография, 14 броя приложения в обем от 42 страници. В рамките на текстовото изложението са включени 2 таблици и 42 диаграми. Приложенията включват 1 експертна карта и 2 анкетни карти, примерен учебен план за факултативно изучаване на предмета музика за 10 и 11 клас, примерно годишно тематично разпределение на факултативните часове по музика за 10 и 11 клас, 2 таблици с учебна програма за 8 и 9 клас и 27 снимки на творчески проекти, изготвени от ученици. Основният **проблем**, поставен в дисертационния труд, според **Ралица Димитрова**, е изследване на възможността за осъществяване на обучение по музика под формата на факултативни учебни часове и прилагане на нов методически модел на работа. **Обект** на изследването са учениците от Национална гимназия по приложни изкуства „Св. Лука“, град София. **Предмет** на анализиране е резултата от изготвените творчески проекти на учениците от специалностите – Пространствен дизайн, Рекламна графика и Художествена тъкан на зададена музикална тематика. **Целта** на дисертационния труд е да изследва възможностите за осъществяване на обучение по музика след 9 клас под формата на факултативни учебни часове (ФУЧ). Според **Ралица Димитрова** качествено и резултатно провеждане на учебния процес е показател за онова, което учащия знае, разбира и може да направи при завършване на училищния етап. Важна предпоставка за развиване на творческите способности на учениците, стимулиране на инициативност и предприемчивост в тях е осигуряването на необходими условия и възможности за обучение, съобразно индивидуалните им интереси и потребности. Въпреки усилията, за повишаване на качеството на българското образованието, свързани с модернизиранието на учебни планове и програми в средното училище все още се търсят устойчиви механизми и методически модели за

усъвършенстване на практическите умения и интелектуално развитие на учениците. Повишаване на качеството на образование и обучение гарантира бъдеща трудова заетост и конкурентноспособност на учениците.

Съобразно целта, задачите и хипотезата в първа глава се разглежда значението, което оказва предмета музика върху личностното и професионално изграждане на учениците. Акцентът пада върху следното: музиката като средство за формиране на убеждения, нравствени качества, естетически вкусове и идеали създава условия за разгръщане на личностните заложби и интереси в учениците; наличие на определени знания, умения и навици, които трябва да се изградят в ученика през целия училищен път в часовете по музика, посредством работа в различни дейности; разглеждане на очакваните резултати от обучението в края на всеки клас и специфичните методи и форми за оценяване на постиженията на учениците, съобразно възрастовата им характеристика; проблемите, които се откриват пред учителите по музика е възможността, която Рамковият план дава за пренасочване на часовете по музика и използването им за специализирана подготовка; правилното диагностициране, насочване и развитие на педагогическата работа на учителя по музика във всеки един етап от училищното обучение; осемте компетентности, които се посочват в Европейската рамка включват личности, междуличностни и социални умения, които учениците трябва да изграждат в училищното обучение за активното им участие в обществения живот. Компетентностите са разработени на базата на междупредметните връзки между отделните учебни предмети и са равностойни помежду си; необходимостта от създаване на дейности и форми на работа оказващи максимално влияние върху учениците и работещи модели за перспективното им развитие в близкото и далечно бъдеще; разглеждането и проучването на индивидуално – психологическите особености на учениците е необходимо за правилното и резултатно обучение и възпитание, това е належащо при решаване на важния и сложен въпрос за бъдещия жизнен път на ученика.

Във втора глава се разглеждат интегративните функции, които се осъществяват в процеса на обучение между предмета музика и тясно специализираните предмети в гимназията по приложни изкуства.

В трета глава се представя примерна учебна програма за провеждане на факултативни учебни часове по музика и примерно годишно тематично разпределение на часовете в 10 и 11 клас. Предложената учебна програма за факултативно изучаване на предмета музика в 10 клас посочва 5 теми в

учебното съдържание, които разглеждат различни сфери в музикалното изкуство.

Четвърта глава показва параметрите на изследването и анализ на резултатите. Извеждането на изводи и препоръки от направеното дисертационно проучване е изцяло насочено към обновяване и усъвършенстване на методите и форми на работа, насочени към по-качествено и резултатно обучение.

Според **Ралица Димитрова** условията на непрестанно развиващите се технологии и методологии обществото има нужда от ефективна и универсално достъпна образователна система, която да гарантира знание на учениците как да посрещнат предизвикателствата, които ще срещнат извън училищната среда. Знанията и уменията, които се развиват в процеса на обучение са от решаващо значение за развитието на човека, социалното включване на индивида в обществото, конкурентоспособността и пригодността му за трудова заетост. Важна предпоставка за резултатното провеждане на методологията е насърчаване на обучаемите да работят самостоятелно, което ще им даде увереност в знанията и способностите им, ще работи в полза на тяхната конкурентоспособност и засилване на позициите им в обществото.

Във връзка с направеното изследване, според **Ралица Димитрова** приносните моменти в дисертационния труд се свеждат до следното:

- Посочват се интердисциплинарните връзки между тясно специализираните предмети и предмета музика като извежда необходимостта от изучаването му от бъдещите творци, учещи в системата на средното образование.

- Създаден е методически модел с примерна учебна програма и примерно годишно разпределение на часовете за провеждането на факултативни учебни часове по музика в 10 и 11 клас.

- Доказана е необходимостта от задължително обучение по предмета музика в 8 и 9 клас в училищата по изкуствата.

- Доказана е необходимостта от допълващо обучение по музика под формата на факултативни учебни часове (ФУЧ) за 10 и 11 клас

- Разкриват се конкретни слабости и недостатъци на педагогическата практика. Тези недостатъци произтичат от утвърдения рамков учебен план за училищата по изкуствата и намаляващия брой часове, предвидени за изучаването на предмета музика.

Заключение

Предложеният дисертационен труд „Музикално интегративни функции на системата на методите на обучение“ показва задълбочен изследователски интерес, способности за детайлен анализ и иновационен подход към педагогическата практика. Ето защо предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научната степен „доктор“ на **Ралица Емилова Димитрова** в област на висше образование: 1. Педагогически науки. Професионално направление: 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО (МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА).

10.04.2018 г.

гр. София

Проф. д-р Лучия Малинова